

ОЦІНКА ЯКОСТІ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

© 2014 ХАРЧЕНКО В. О.

УДК 336.71

Харченко В. О. Оцінка якості кредитно-інвестиційного портфеля банків України

Стаття присвячена оцінці та способам мінімізації рівня кредитного ризику кредитно-інвестиційного портфелю (КИП) банків України. Проведено аналіз структури та динаміки КИП українських банків за останні 7 років. Розглянуто вплив концентрації КИП на рівень кредитних ризиків банківського сектора України. У статті проведено структурний аналіз доходів банківської діяльності та розглянуто залежність між рівнем кредитного ризику та часткою процентних доходів у загальних доходах банків. Здійснено аналіз розміру проблемних кредитів окремих українських банків. Проведено порівняльний аналіз результатів діяльності українських банків, а також частки проблемних кредитів у структурі КИП банків Франції, Польщі та Російської Федерації. Розглянуто залежність між якістю фінансової звітності позичальника та рівнем кредитного ризику банку. Виявлено фактори, що призводять до підвищення ризикованості банківської діяльності в Україні та запропоновано заходи для вирішення існуючих проблем.

Ключові слова: кредитний ризик, банківський сектор, кредитний портфель, фінансова інформація, проблемні кредити.

Рис.: 1. **Табл.:** 8. **Бібл.:** 11.

Харченко Вілен Олександрович – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: vilenkharchenko@gmail.com

УДК 336.71

UDC 336.71

Харченко В. А. Оценка качества кредитно-инвестиционного портфеля банков Украины

Статья посвящена оценке и способам минимизации кредитных рисков кредитно-инвестиционного портфеля (КИП) банков Украины. Проведен анализ структуры и динамики КИП украинских банков за последние 7 лет. Рассмотрено влияние концентрации КИП на уровень кредитных рисков банковского сектора Украины. В статье проведен структурный анализ доходов банковской деятельности и рассмотрена зависимость между уровнем кредитных рисков и долей процентных доходов в общих доходах банков. Проведен анализ размера проблемных кредитов отдельных украинских банков. Проведен сравнительный анализ результатов деятельности украинских банков, а также доли проблемных кредитов в структуре КИП банков Франции, Польши и Российской Федерации. Рассмотрена зависимость между качеством финансовой отчетности заемщика и уровнем кредитных рисков банка. Определены факторы, которые приводят к повышению уровня рисков банковской деятельности в Украине, и предложены меры для решения существующих проблем.

Ключевые слова: кредитный риск, банковский сектор, кредитный портфель, финансовая информация, проблемная задолженность.

Рис.: 1. **Табл.:** 8. **Библ.:** 11.

Харченко Вілен Олександрович – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: vilenkharchenko@gmail.com

Kharchenko Vilen O. Assessment of Quality of the Loan-Investment Portfolio of Ukrainian Banks

The article is devoted to assessment and methods of minimisation of credit risks of the loan-investment portfolio (LIP) of Ukrainian banks. The article analyses the structure and dynamics of LIP of Ukrainian banks for the recent 7 years. It considers influence of LIP concentration upon the level of credit risks of the Ukrainian banking sector. The article conducts a structural analysis of income of the banking activity and considers dependence between the level of credit risks and shares of the interest income in the total bank income. The article analyses the volume of troubled debts of individual Ukrainian banks. It conducts a comparative analysis of results of activity of Ukrainian banks and also the share of troubled loans in the LIP structure of banks of France, Poland and Russian Federation. The article considers dependence between the quality of financial reports of the borrower and level of credit risks of the bank. It identifies those factors that result in the growth of the level of risks of the banking activity in Ukraine and offers measures for solving existing problems.

Key words: credit risk, banking sector, loan portfolio, financial information, troubled debt.

Рис.: 1. **Табл.:** 8. **Библ.:** 11.

Kharchenko Vilen O. – Postgraduate Student, Department of Management of banking activities, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: vilenkharchenko@gmail.com

Нещодавня фінансова криза та затягнутий процес рецесії української економіки призводять до стабільного занепаду та скорочення ринку кредитування в Україні. Крупні міжнародні та вітчизняні банки звертають програми кредитування корпоративних клієнтів не маючи можливості компенсувати власні витрати за рахунок одержуваних доходів. Даний процес відбувається на тлі постійного здорожчання залучення боргового фінансування нефінансовими корпораціями. Однак цінові методи вже не дозволяють українським банкам компенсувати зростаючий рівень кредитних ризиків, а вартість кредитування поступово стає занадто високою навіть для фінансово стійких та прибуткових підприємств, які все частіше намагаються шукати дешевші кредитні ресурси закордоном. Це призводить до зниження надійності та порядності українських позичальників і, як наслідок до зростання розмірів проблемної заборгованості українських банків. Існуючі методи по

перекладанню ризику на плечі прибуткових підприємств вже не дають очікуваних результатів. Ситуація, що склалася вимагає впровадження нових антикризових заходів з метою недопущення перетворення банківського сектора України на розрахунково-касовий центр для кількох крупних фінансово-промислових груп. Світовий досвід продемонстрував, що ситуація, яка склалася в Україні є нетиповою. У більшості країн світу фінансово-кредитні установи активно реформують власні системи ризик-менеджменту, що дозволяє не допустити нарощування проблемної заборгованості, а також забезпечує підприємства необхідними кредитними ресурсами за прийнятною ціною.

Зараз в Україні зареєстровано 183 банківських установи, близько 20 з яких займають 80% ринку за обсягами кредитно-інвестиційного портфелю (КИП). За останні сім років кількість банківських установ скоротилася на 10%. З реєстру було виключено 47 установ, відкрито нових установ – 32 (табл. 1).

Динаміка кількості діючих в Україні банків, 2007 – 2013 рр.*

Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Кількість банків за Реєстром	198	198	197	194	198	176	183
Виключено з Державного реєстру банків за рік	1	7	6	6	0	26	1
Кількість банків, що знаходиться у стадії ліквідації	19	13	14	18	21	22	19

* Складено та розраховано за джерелом [1].

Однак, за цей період у структурі банківського сектора відбулися досить вагомі якісні зміни. Так, зокрема якщо у 2007 р. на долю банківських установ з ТОП-20 (за обсягом КІП) припадало близько 49% сукупного кредитно-інвестиційного портфеля банківського сектора України, то у 2013 р. – уже близько 80% (табл. 2).

Як бачимо з наведених даних, за цей період відбулося скорочення кредитно-інвестиційного портфеля українських банків на 9 млрд євро з одночасним укрупненням частки двох найбільших українських банків, Приватбанк та Ощадбанк, з 13% у 2007 р. до 32% у 2013 р. Варто також відзначити, що у 2007 р. 80% кредитно-інвестиційних активів знаходилося в портфелях 28 банківських установ, а у 2013 р. – це 20 банківських установ. Тобто за останні сім років, на фоні скорочення обсягів кредитування економіки, відбулася концентрація кредитно-інвестиційного портфеля банків України.

Такі результати є наслідком зростання рівня ризиків кредитування для банківських установ. Більшість науковців та аналітиків відзначають таку ситуацію як наслідок фінансової кризи 2008 – 2011 рр. З цим важко сперечатись, однак на нашу думку, фінансова криза є вже наслідком, а першопричиною ситуації, що склалася, є нехтування з боку банків основними принципами управління кредитним ризиком з одночасним надто швидким нарощуванням КІП.

Як наслідок, світова фінансова криза 2008 – 2010 рр. суттєво послабила стійкість банківського сектора України. Зниження платоспроможності багатьох вітчизняних підприємств-позичальників призвели до скорочення як абсолютного, так і відносного рівня доходності банківської діяльності внаслідок стрімкого зростання частки проблемних та непрацюючих кредитів у структурі кредитних портфелів (табл. 3).

Таблиця 2

Динаміка КІП українських банків, 2007 – 2013 рр., млрд грн*

Назва банку	2007 р.	Частка, %	2013 р.	Частка, %
Приватбанк	46	10%	128	20%
Ощадбанк	14	3%	79	12%
Дельта Банк	0	0%	39	6%
Райффайзен Банк	38	8%	31	5%
Промінвестбанк	0	0%	30	5%
Сбербанк Росії	0	0%	28	4%
ПУМБ	12	3%	23	4%
Укрсоцбанк	25	5%	22	3%
Надра	18	4%	21	3%
Альфа-Банк	14	3%	21	3%
Фінанси та Кредит	13	3%	18	3%
ОТП Банк	16	3%	15	2%
Брокбізнесбанк	9	2%	12	2%
Фінансова Ініціатива	4	1%	10	2%
Імексбанк	0	0%	9	1%
Форум	12	3%	7	1%
ІНГ Банк Україна	4	1%	7	1%
Златобанк	0	0%	6	1%
Київська Русь	0	0%	6	1%
Усього (80% у 2013)	226	49%	512	79%
80% КІП, млрд. євро¹	34	49%	49	79%
КІП усього по банківській системі, млрд євро²	70	100%	61	100%
Усього	462	100%	640	100%

* Складено та розраховано за джерелом [2].

¹ за обмінним курсом 10,5 у 2013 р. і за курсом 6,6 у 2007 р.

² за обмінним курсом 10,5 у 2013 р. і за курсом 6,6 у 2007 р.

Так, дохідність банківської діяльності (показники чистого прибутку та процентної маржі) скоротилися у 5 разів (з 1 млрд до 0,2 млрд євро) та на 1% (з 5% до 4%) відповідно (табл. 4).

Варто відзначити, що такі результати є досить показовими з погляду ефективності роботи банківського сектора ще й через те, що саме процентні доходи продовжують залишатись головним джерелом доходів українських банків, на відміну від світової практики переходу від доходів від кредитування до отримання доходів від банківському обслуговування. Більше того, збільшення частки процентних доходів при збереженні рівня дохідності КІП за співвідношенням процентних доходів до КІП і збереженням дохідності банківських фінансових активів за показником співвідношення непроцентних доходів до фінансових активів банківської системи України, засвідчують факт продовження нарощування частки КІП як головного джерела доходів українських банків (табл. 5).

Вищенаведені дані свідчать, що банківська система України, на відміну від інших країн, які так само зазнали негативного впливу світової фінансової кризи навіть у значно більших масштабах, ще й досі не відновилась і навіть не наблизилась до докризового рівня роботи. Для порівняння результатів діяльності банківського сектора звернемося до найвдаліших прикладів із європейського досвіду (*best practice*), а саме курс на євроінтеграцію є пріоритетним напрямом розвитку України. Для порівняння було обрано банківську систему Польщі як одного з наймолодших членів ЄС, які вже пройшли шлях з реформування та реструктуризації економіки країни та, зокрема, й банківського сектору, а також банківську систему Франції як однієї з найстаріших і водночас найбільш розвинених та ефективних банківських систем країн – членів ЄС, яка є тим еталоном, до якого варто прагнути більшості країн світу (табл. 6).

Як видно з табл. 6, прибутки банківського сектора Франції у 2008 р. скоротилися у 5,8 раза, Польщі – на 10%. Однак банківські системи обох країн залишалися прибут-

Таблиця 3

Аналіз проблемності КІП банків України, 2007 – 2013 рр., млрд грн

Показник	2008	2009	2010	2011	2012	3 кв. 2013
Недіючі кредити	31	106	120	126	169	156
Загальний розмір КІП ³	748	702	708	771	744	796
Доля недіючих кредитів у загальному КІП	4%	15%	17%	16%	23%	20%

* Складено та розраховано за джерелом [3].

³ Різниця між даними у таблицях спричинена тим, що певні банківські установи не є членами АУБ, тому їх КІП не враховано у розрахунку АУБ, однак включено до статистичних даних НБУ.

Таблиця 4

Аналіз дохідності банківської системи України, 2007 – 2013 рр., млрд грн

Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Прибуток / Збиток, млн грн	6,6	7,3	-38,5	-13,0	-7,7	4,9	2,1
У млрд євро	1,0	1,0	-3,7	-1,2	-0,7	0,5	0,2
Обмінний курс грн/євро	6,6	7,5	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Чиста процентна маржа, %	5,0	5,3	6,2	5,8	5,3	4,5	4,1

* Складено та розраховано за джерелом [3].

Таблиця 5

Аналіз фінансових результатів банківського сектора України, 2007 – 2013 рр., млрд грн

Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	3Q2013
Чисті процентні доходи	49	83	112	109	123	128	73
Непроцентні доходи, у т. ч.:	39	68	54	53	68	75	47
Збори та комісійні до отримання	28	44	40	36	44	51	35
Прибутки або збитки за фінансовими інструментами	7	18	7	5	10	8	4
Інші доходи	4	6	6	11	13	16	8
Валовий дохід (3 + 4)	89	152	165	161	190	203	120
Доля процентних доходів	55%	55%	68%	67%	65%	63%	61%
Доля непроцентних доходів	45%	45%	32%	33%	35%	37%	39%
Співвідношення процентних доходів до КІП		0,11	0,15	0,15	0,16	0,17	0,10
Банківські фінансові активи	570	885	832	890	996	1 065	1 167
Співвідношення непроцентних доходів до фінансових активів	6,9%	7,7%	6,4%	5,9%	6,8%	7,1%	4,0%

* Складено та розраховано за джерелом [3].

ковими протягом усього часу, у той час як українські банки вже у 2009 р. зазнали збитків на понад 3,7 млрд євро, що склало понад 1,5% від загального обсягу активів банківського сектора.

Слід також відзначити, що ті країни, які під час фінансової кризи знаходились на етапі активних реформ банківського сектора в рамках адаптації до вимог ЄС (зокрема Польща) постраждали від фінансової кризи значно менше ніж розвинені країни ЄС, де банківська система вже сформувалась і якісь радикальні зміни в короткостроковій перспективі досить складно реалізувати. Уже у 2010 р. як Франція, так і Польща відновили рівень доходів банківського сектора на докризовому рівні, тоді як банківська система України ж у 2010 р. зазнала збитків у 1,2 млрд євро.

взято прострочені кредити, які за методологією НБУ слід відносити до категорії сумнівних та/або безнадійних (за класифікацією МВФ такі кредити називають Non-Performing Loans або недіючі кредити).

Аналіз недіючих кредитів найбільших банківських установ України у співвідношенні до їхнього КІП, а також порівняння цього показника з показниками Франції, Польщі та найближчого сусіда України – Російської Федерації, показало, що частка недіючих кредитів у загальному кредитно-інвестиційному портфелі українських банків значно перевищує аналогічний показник у Франції, Польщі та Росії (табл. 7, рис. 1).

Більше того, якщо за останні п'ять років Російська Федерація спромоглася скоротити частку недіючих креди-

Таблиця 6

Порівняльний аналіз дохідності банківських систем України, Польщі та Франції, 2007 – 2013 рр., млрд євро

Рік	Франція		Польща		Україна	
	Рез-т д-ті	Співвідношення доходу до активів	Рез-т д-ті	Співвідношення доходу до активів	Рез-т д-ті	Співвідношення доходу до активів
2007	22,7	0,4%	1,3	1,9%	1,0	1,2%
2008	3,9	0,1%	1,2	1,7%	1,0	0,8%
2009	13,0	0,2%	0,9	1,1%	-3,7	-4,6%
2010	23,4	0,4%	1,3	1,3%	-1,2	-1,5%
2011	15,4	0,2%	1,4	1,3%	-0,7	-0,8%
2012	9,6	0,2%	1,5	1,2%	0,5	0,2%

* Складено та розраховано за джерелами [4, 5, 6].

Скорочення доходів банківського сектора Франції у 2011 – 2012 рр. зумовлене відсутністю напрямків для розширення кредитного портфелю, а не підвищенням кредитних ризиків [7]. В Європі спостерігається здешевлення кредитних ресурсів і підвищення рівня доступності до кредитів під надзвичайно низькі (у порівнянні з Україною) відсотки. Саме конкуренція за нових позичальників призвела до скорочення дохідності банківської діяльності, однак, у той самий час, позитивно вплинула на розвиток економіки країни, забезпечивши нефінансові корпорації дешевими запозиченнями. А от банківська система Польщі, в якій рівень насиченості економіки кредитами значно нижчий, ніж у Франції (набагато ближчий до України), стабільно продовжує нарощувати як обсяги кредитування економіки, так і рівень доходів комерційних банків [8].

Падіння рівня доходності банківської діяльності в Україні, скорочення розміру кредитно-інвестиційного портфелю під час світової фінансової кризи, одержання значних збитків банківським сектором у 2008 – 2011 рр., збереження у структурі банківських доходів високої долі процентних доходів, високий рівень відсоткових ставок за кредитами та їх постійне підвищення – аналіз усіх вищеперерахованих факторів засвідчує, що саме кредитний ризик має найбільший вплив на діяльність українських банків, і що управління саме кредитним ризиком на сьогоднішній день знаходиться на незадовільному рівні.

Нами була проведена оцінка рівня кредитних ризиків найбільших українських банків. Виходячи з визначення кредитного ризику як імовірності невиконання позичальником зобов'язань перед банком, головним показником рівня кредитного ризику є наявність в банку прострочених кредитів. Для оцінки рівня кредитного ризику, до ува-

тів, наблизившись до європейського рівня, то українська банківська система продовжує знаходитись у зоні надзвичайного ризику. Варто відзначити, що частка недіючих кредитів у загальному КІП банків на рівні 16,5% у 2012 р. є середнім значенням по банківському сектору України, у той час, як найбільші учасники кредитного ринку мають цей показник на рівні 20% і більше.

Як видно з табл. 8, частка недіючих кредитів у найбільших українських банках у деяких випадках значно перевищує середній показник по банківському сектору. Варто також відзначити, що аналіз найбільших за обсягами КІП банків України, які є найактивнішими учасниками кредитного ринку показав, що саме на них припадає надзвичайно висока частка недіючих кредитів. Це свідчить про наявність проблем в системі управління кредитним ризиком в українських банках. Аналітики та представники банківських установ пояснюють, що така ситуація була спричинена більше змінами у підході до класифікації проблемних кредитів НБУ у 2012 р. [10], ніж реальним погіршенням ситуації. Також однією з причин банки відзначають відображення у звітності проблемних кредитів, що були надані ще у 2008 р. Однак табл. 7 відображає дані по Україні, які НБУ подає щоквартально до МВФ, адаптуючи українські стандарти до міжнародних. Відповідно й розмір недіючих кредитів банківського сектора підраховано у відповідності до загальноприйнятої методології, яка має мінімальні відмінності між країнами.

Однією з причин, що зумовила формування значного обсягу недіючих кредитів, окрім акціонерного бажання банків у 2008 – 2011 рр. наростити КІП, вважаємо брак якісної фінансової інформації про позичальників. Світова

Таблиця 7

Порівняльний аналіз проблемної заборгованості банківських систем України, Польщі, Франції, Росії,
2008 – 2013 рр., млрд євро

Країна	Франція (2008 – 2012)		Польща (2008 – 2012)		Росія (2008 – 2012)		Україна (2008 – 2012)	
	'08	'12	'08	'12	'08	'12	'08	'12
Недіючі кредити	91,9	163,5	4,9	12,5	17,2	46,7	2,9	16,7
Недіючі кредити, скориговані на резерви під проблемну заборгованість,	27,6	70,5	1,5	4,0	5,9	13,0	1,0	5,9
Співвідношення недіючих кредитів, скоригованих на резерви під проблемну заборгованість до капіталу банку, %	10,3	19,3	8,3	12,9	6,9	9,5	9,2	36,0
Частка недіючих кредитів у кредитному портфелі банків, %	2,8	4,3	2,8	5,2	3,8	6,0	3,9	16,5

* Складено та розраховано за джерелом [1, 4, 5, 6].

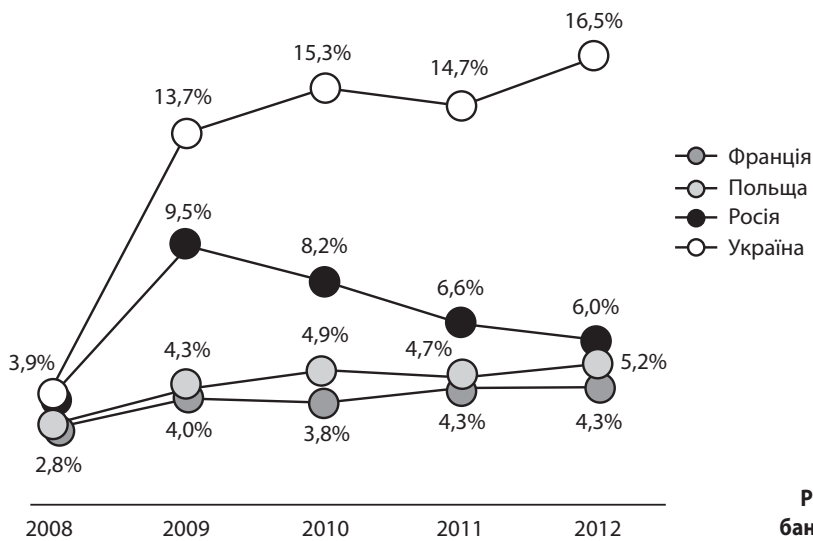

Рис. 1. Частка недіючих кредитів у КІП банківської системи за країнами [1, 4, 5, 6]

Таблиця 8

Аналіз недіючих кредитів українських банків, 2013 р., млрд грн

Найменування банку	Обсяг недіючих кредитів	Відношення недіючих кредитів до КІП	Відношення резервів під кредитні ризики до недіючих кредитів
Приватбанк	31,9	25%	209%
Укрсоцбанк	16,1	67%	54%
Райффайзен Банк	10,5	40%	97%
Промінвестбанк	8,1	31%	98%
Ощадбанк	7,0	14%	249%
Альфа-Банк	6,6	35%	63%
Надра	5,6	25%	133%
ПУМБ	5,3	30%	101%
ОТП Банк	4,1	30%	126%
Дельта Банк	4,1	15%	71%
Форум	3,1	40%	108%
Фінанси та Кредит	2,4	13%	142%
Сбербанк Росії	2,2	10%	210%
Брокбізнесбанк	1,1	8%	50%
Імексбанк	0,9	11%	149%
ІНГ Банк Україна	0,7	9%	105%
Київська Русь	0,3	8%	59%
Фінансова Ініціатива	0,0	0%	5581%

* Складено та розраховано за джерелом [9].

банківська практика вже давно визначила вагомий вплив якості інформаційного забезпечення на процес управління кредитним ризиком [11]. Під час надання кредитів, банки нехтують додатковими перевірками позичальників, а досить часто просто не мають можливості одержати достовірну інформацію. Офіційна фінансова звітність на жаль надає викривлену інформацію про господарську діяльність підприємств. Хоча ця проблема є далеко не єдиною і найголовнішою причиною високої частки непрацюючих кредитів в Україні, однак варто відзначити, що саме з низки таких проблем, у сукупності з девальвацією національної валюти, скороченням обсягів експорту вітчизняної продукції, неблагонадійністю позичальників в особі менеджменту компаній, корупцією та зростанням частки тіньової економіки формується загальний результат роботи банківського сектора країни та економіки в цілому. І поетапне вирішення кожної з складових загальної проблеми надаватиме певні результати для покращення економічної ситуації в країні.

Щодо достовірності та повноти фінансової інформації про позичальника, яка аналізується банківськими установами під час прийняття рішення про надання кредиту, то вивчення зарубіжного досвіду показало, що контроль за цим питанням вже досить давно відбувається в усіх розвинених країнах. В Європейському Союзі це питання курується центральними банками країн членів, а на міждержавному рівні Європейським Комітетом з Питань Державних Фінансово-Інформаційних Агенцій. Підвищення якості та достовірності фінансової інформації в Україні та адаптація вітчизняної фінансової системи до європейських стандартів, потребують докорінної зміни не тільки підходів щодо збору та обробки інформації про суб'єктів господарської діяльності, а й державної підтримки. Заходи, пропонувані для вирішення цього питання, мають включати:

- ✦ створення більш ефективної системи підготовки та подання фінансової звітності нефінансовими корпораціями до контролюючих органів, яка б відображала реалістичну картину фінансових результатів діяльності підприємств;
- ✦ оптимізація системи оподаткування у комплексі з поглибленням адаптації українських стандартів бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів фінансової звітності, а також більш жорсткий контроль за відповідністю фізичних показників діяльності підприємства (обсяги виробленої продукції, кількість працівників, наявні виробничі потужності та їх завантаженість, обсяги використання сировини для виробництва продукції) фінансовим результатам повинні обмежити можливості щодо викривлення фінансової звітності;
- ✦ обмеження людського втручання на первинних етапах збору та обробки фінансової інформації, зокрема в органах податкового контролю. Податківці повинні працювати не безпосередньо з підприємцями, а з оцифрованими результатами їх діяльності;
- ✦ стимулювання підприємств до самостійного усвідомленого бажання надавати достовірну інформацію до контролюючих органів.

ВИСНОВКИ

Вважаємо, що незадовільна ситуація, яка склалася з якістю кредитно-інвестиційного портфеля банківського сектора України, у тому числі зумовлена браком достатньої

уваги до питань якості фінансової інформації як з боку банківських установ, так і з боку органів державної влади і, як наслідок, відсутністю єдиних стандартів і вимог до формування інформаційно-фінансового простору. Вивчення міжнародного досвіду дає підстави стверджувати, що в Україні головним ініціатором лібералізації та підвищення рівня відкритості фінансової інформації має стати держава безумовно за активної підтримки комерційних банків, оскільки саме вони мають оцінити ефективність запроваджених заходів з точки зору зниження рівня фінансових ризиків, в першу чергу кредитних. До процесів фінансово-інформаційної взаємодії необхідно залучити й суб'єктів господарської діяльності, зокрема представників малого та середнього бізнесу. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Окремі дані про депозитні корпорації (крім Національного банку України) // Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897
2. Показники діяльності банків // Офіційне інтернет-представництво Асоціації українських банків (АУБ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8684&menu=104&Itemid=112
3. Індикатори фінансової стійкості // Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575
4. Обсяг непрацюючих кредитів французьких банків у загальному кредитному портфелі // Офіційне інтернет-представництво Європейського Центрального Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?node=SEARCHRESULTS&q=non-performing&SERIES_KEY=231.CBD.A.FR.11.A.73614.X.X.Z5.0000.Z0Z.F
5. Обсяг непрацюючих кредитів польських банків у загальному кредитному портфелі // Офіційне інтернет-представництво Європейського Центрального Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?node=SEARCHRESULTS&q=non-performing&SERIES_KEY=231.CBD.A.PL.11.A.73614.X.X.Z5.0000.Z0Z.F
6. Окремі показники діяльності кредитних установ Росії // Офіційне інтернет-представництво Центрального Банку Російської Федерації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.cbr.ru/statistics/print.aspx?file=bank_system/4-1-3_011213.htm&pid=pdko_sub&sid=opdkovo
7. Звіт про показники діяльності французьких банків у 2012 р. // Офіційне інтернет-представництво Національного Банку Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://acpr.banque-france.fr/fileadmin/user_upload/acp/Fichiers_EN/Analyses_et_Syntheses_EN/201306-french-banks-performances.pdf
8. Відсоткові ставки за кредитами по країнах світу // Офіційне інтернет-представництво Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/FR.INR.LEND>
9. Рейтинг проблемності кредитних портфелів українських банків у 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://real-economy.com.ua/publication/ratings/43756.html>
10. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями / Постанова НБУ №25 від 25.01.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#n46>
11. Data Quality for Credit Risk Management: New Insights and Challenges Proceedings // Helen-Tadesse Mogesa, Karel Dejae-

gera, Wilfried Lemahieua, Bart Baesens [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mitiq.mit.edu/ICIQ/Documents/IQ%20Conference%202011/Papers/08_04_ICIQ2011.pdf

REFERENCES

“Indykatory finansovoi stiičnosti” [Financial Soundness Indicators]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho Banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575

[Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#n46>

Mogesa, H. -T., Dejaegera, K., and Lemahieua, W. “Data Quality for Credit Risk Management: New Insights and Challenges Proceedings” http://mitiq.mit.edu/ICIQ/Documents/IQ%20Conference%202011/Papers/08_04_ICIQ2011.pdf

“Obsiah nepratsiuiuchykh kredytiv frantsuzkykh bankiv u zahalnomu kredytnomu portfeli” [The volume of non-performing loans to French banks in total loans]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo IEvropetskoho Tsentralnoho Banku. http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?node=SEARCHRESULTS&q=non-performing&SERIES_KEY=231.CBD.A.FR.11.A.73614.X.X.Z5.0000.Z0Z.F

“Obsiah nepratsiuiuchykh kredytiv polskykh bankiv u zahalnomu kredytnomu portfeli” [The volume of non-performing loans of Polish banks in total loans]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo IEvropetskoho Tsentralnoho Banku. http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?node=SEARCHRESULTS&q=non-performing&SERIES_KEY=231.CBD.A.PL.11.A.73614.X.X.Z5.0000.Z0Z.F

“Okremi pokaznyky diialnosti kredytnykh ustanov Rosii” [Some indicators of credit institutions in Russia]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Tsentralnoho Banku Rosiiskoi Federatsii. http://www.cbr.ru/statistics/print.aspx?file=bank_system/4-1-3_011213.htm&pid=pdko_sub&sid=opdkovo

“Okremi dani pro depozytni korporatsii (krim Natsionalnoho banku Ukrainy)” [Some data depository corporations (excluding National Bank of Ukraine)]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho Banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57897

“Pokaznyky diialnosti bankiv” [Activity of Banks]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Asotsiatsii ukrainskykh bankiv (AUB). http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=8684&menu=104&Itemid=112

“Reitynh problemnosti kredytnykh portfeliv ukrainskykh bankiv u 2013 r.” [Rating problematic credit portfolio of Ukrainian banks in 2013]. <http://real-economy.com.ua/publication/ratings/43756.html>

“Vidsotkovi stavky za kredytamy po krainakh svitu” [Interest rates on loans to countries]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Svitovoho Banku. <http://data.worldbank.org/indicator/FR.INR.LEND>

“Zvit pro pokaznyky diialnosti frantsuzkykh bankiv u 2012 r.” [Report on the performance of French banks in 2012]. Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho Banku Frantsii. http://acpr.banque-france.fr/fileadmin/user_upload/acpr/Fichiers_EN/Analyses_et_Syntheses_EN/201306-french-banks-performances.pdf